INKERILÄINEN PERHEALBUMI

KOHTALO EROTTAA. KUVA YHDISTÄÄ

Miikkulaisista Keski-Aasiaan karkotettu Makaran perhe vuonna 1937

Inkeriläiset joutuivat viime vuosisadalla etnisen vainon uhreiksi. Ihmiset karkotettiin pois kotiseudultaan, heitä vangittiin ja tuomittiin vankileireille. Kuolemantuomioita jaettiin herkästi etenkin kiihkeimpinä vainon vuosina 1937–38. Stalinin hullunmyllyn seurauksena perheet hajosivat ja yhteydet omaisiin katkesivat. Joskus lopullisesti. Vaikka inkeriläisten hajaannuksen alkamisesta on kulunut jo 100 vuotta, ihmiset etsivät yhä tietoja kadonneista sukulaisistaan.

Omaisten ja ystävien lisäksi myös kotipaikat ovat kadonneet. Inkerinmaa tyhjennettiin vainon vuosina ja sotien takia suomalaisväestöstä. Vain harva palasi takaisin kotikonnuilleen, entiseen kotiinsa vielä harvempi. Maatiloilleen juurtuneista talonpojista tuli ikuisia kulkureita.

Inkeriläinen perhealbumi heijastaa sirpaleita inkeriläisten kohtaloista. Valokuvat on kerätty eri maissa asuvilta ihmisiltä, joiden juuret ulottuvat Inkeriin. Valokuvien kerääminen alkoi vuonna 2004. Niistä koostettiin vuonna 2006 näyttely, joka oli esillä Pietarissa marraskuussa 2006 ja sen jälkeen Leningradin alueen museoissa. Suomessa tätä näyttelyä ei ole nähty. Nyt koostettu uusi ”Inkeriläisen perhealbumin” versio perustuu pääosin 2004–2006 kerättyyn aineistoon. Sitä on kuitenkin täydennetty myöhemmin saaduilla valokuvilla ja vastaamaan historian kulkua. Uuden näyttelyn on koonnut valtiot. tohtori Helena Miettinen.

Valokuvalla on hajalle revitylle Inkerin kansalle erityisen tärkeä merkitys. Karkotustiet kiertänyt kuva saattaa olla ainoa muisto omaisista. Repalaisenakin se kantaa rakkaita ja joskus myös raskaita muistoja. Toivomme, että näyttely avaa ikkunoita inkeriläisten ihmisten elämään ja kohtaloihin.

© Inkerin kulttuuriseura 2016

ENTISET ELÄVÄT KYLÄT

1 Talo Taaitsasta, joka on ollut huomattava suomalaiskeskus. Taaitsassa pidettiin 15.10.1988 Inkerin Liiton perustamiskokous. Myös Karjalan tasavallan nykyinen päämies Aleksander Hudilainen on toiminut 1991–1996 Taaitsan hallinnon päämiehenä.

Entisessä Inkerissä asui enimmillään 140 000 inkeriläistä. Inkeri oli monikulttuurinen mosaiikki, jossa suomalaiset ja venäläiset kylät ovat olleet lomittain, joukossa myös virolaisia ja saksalaisiakin kyliä. Osa Inkerin pitäjistä oli täysin suomenkielisiä. Venäjää osattiin vain sen verran, mitä Pietarissa torimatkoilla tarvittiin.

2. Keltto on ollut toinen huomattava suomalaiskeskus. Talvinen kuva on otettu 1950-luvulla Kelton keskustassa.

3. Maaseudulla asuvat inkeriläiset myivät tuotteitaan sekä lähikaupunkien toreilla että Pietarissa, jossa kaupaksi kävi kaikki: perunat, omenat, maito, voi, smetana, rahka, sienet ja marjat. Kuvassa inkeriläismummot kaupittelemassa kukkia Rappulan torilla Toksovassa.

4. Työnteon tunnelmia. Haposen kylässä Inkereellä korjataan aitaa.

5. Viljan puintia Taaitsassa.

6. Polttopuita syntyy Keltossa.

7. Gramofoni oli tullut Siikalan kylään Järvisaaressa. Kuva pursuaa elämäniloa ja uuden kapineen ihmettelyä. Rohkeimmat ottivat musiikista täyden riemun ja pistivät tanssiksi kylänraitilla.

Nykyisin Inkerissä ei soitto soi eivätkä ”tsuhnat” tanssi. Kujilla ei suomen kieltä kuule. Tarkkaa lukua ei inkeriläisten lukumäärästä ole saatavilla, mutta suomenkielisiä on jäljellä enää joitakin tuhansia koko historiallisella Inkerinmaalla. Nuoremmat eivät enää suomea puhu, joten on vain ajan kysymys, milloin suomen kieli katoaa Inkeristä.

2

3

4 5

5 6

7

6

KOULUT

Tuutarin suomalainen koulu 1930-luvulla.

Inkerin koulutusjärjestelmää alettiin kehittää kirkon aloitteesta 1800-luvun alusta lähtien. Kouluja syntyi hitaasti. Opettajista oli pulaa eivätkä ihmiset olleet kiinnostuneita. Tilanne muuttui vasta Kolppanan seminaarin perustamisen jälkeen. Seminaari ei ainoastaan kouluttanut opettajia suomalaisia alakouluja varten, vaan siitä tuli Inkerinmaan kulttuurin kukoistuksen ja henkisen elämän keskus. Vuonna 1913 toimi Inkerissä 229 suomenkielistä koulua, joissa opetettiin 8 000 lasta. Neuvostoaikana paineet suomenkielistä opetusta kohtaan kasvoivat. Vainon vuosina 1938 koulujen opetus muuttui venäjänkieliseksi.

Perestroikan jälkeen kiinnostus suomen kieltä kohtaan heräsi uudelleen. Joitakin yrityksiä kielenopetuksen järjestämiseen oli, mm. Keltossa, jossa peruskoulun yhteydessä toimi vapaaehtoinen suomen kielen kerho.

Särtsän koululaisia Venjoella 1910-luvulla.

Kolppanan seminaarin suomen kielen luokka ja karnevaalit Pietarin suomalaisessa keskikoulussa.

Inkereen koululaisia urheilutunnilla.

Suomen kielen oppitunti Kelton koulussa 1989. Opettajana Irja Mylläri.

SIVISTYKSEN HERÄTTÄJÄT

Savupirtit ja maalattiat eivät kuuluneet inkeriläisen sivistyneistön elämään. Talot oli sisustettu ostohuonekaluilla. Tyylikkäisiin vaatteisiin sonnustautuneet ihmiset kyläilivät toistensa luona ja nauttivat ystävien seurasta. Kuvassa Aino ja Väinö Luukkonen, Toivo Leini, Eeva Luukkonen, Katri Karvonen, kaksi tuntematonta naista, Hertta Karvonen ja Saima Kokka Venjoen kukkuloilla.

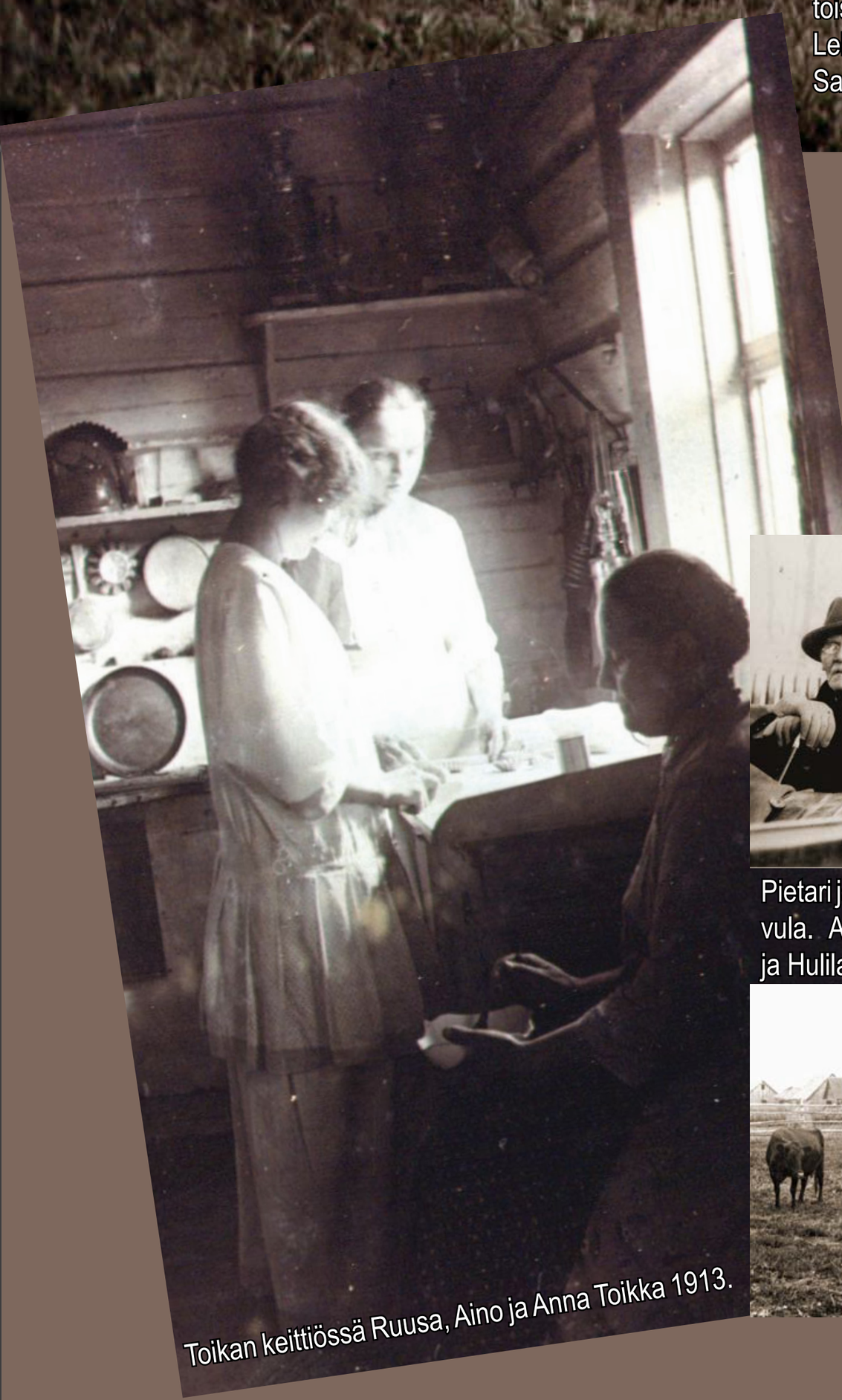

Toikan keittiössä Ruusa, Aino ja Anna Toikka 1913.

Inkeriläisten sivistystaso oli 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa suhteellisen korkea. Lähes kaikki olivat luku- ja kirjoitustaitoisia, olihan lukutaito avioliittoon vihkimisen ehto. Talonpoikien vaurastuminen maaorjuuden päättymisen jälkeen 1861 kartutti myös henkistä pääomaa.

Pietari ja Juhana Toikka Helsingissä 1920-luvula. Alakuvissa Toikan karjaa Hietamäellä ja Hulilan talo Vanhamoision kylässä.

Valistuneet talonpojat ymmärsivät varsin pian koulutuksen merkityksen lastensa hyvinvoinnin parantamiseksi. Esimerkiksi Hietamäen lähellä sijaitsevissa lasten koulutus alkoi varhain. Samalta alueelta tulivat myös monet myöhemmät inkeriläiset opettajat ja vaikuttajat, joista tärkeimpiä ovat Mooses Putron lisäksi maisterit Pietari Toikka ja Pietari Jamalainen sekä Juhana Toikka. Kolppanan opettajaseminaari oli tärkeä Inkerin sivistyksen kehto.

Pietari Toikka toimi ensin Kolppanan opettajaseminaarin johtajana ja myöhemmin Pietarin suomenkielisten kirkkokoulujen johtajana. Vuonna 1907 hän muutti Helsinkiin Normaalilyseon venäjän kielen yliopettajaksi.

KAHDELLA PYÖRÄLLÄ

Inkeri ei ollut takapajula. Metropolin kyljessä elettiin usein kehityksen kärjessä. Edistyksellisyys näkyi maataloudessa uusina viljelymenetelminä ja karjanjalostuksessa. Myös teknisissä laitteissa.

Polkupyörä oli 1900-luvun alussa vielä melko harvinainen menopeli, josta oltiin ylpeitä. Polkupyörä, sittemmin myös moottoripyörä haluttiin ikuistaa toisella uudenaikaisella menetelmällä: valokuvaamalla se omistajansa kanssa kotipihalla, jopa studiossa. Pyöräkuvia on talletettu eri puolilta Inkeriä. Varhaisimmat kuvat ovat 1910-luvulta, nuorimmat 1960-luvulta.

Pyöränsä sarvissa ovat Heikki Pyykkö Putrojen talon edessä Tuutarin Kyllisissä ja Juho Haltsonen vaimonsa Sohvin ja Katri Niukkasen kanssa Hietamäellä sekä kelttolainen Simo Rautanen-

Alhaalla Toivo, Aino ja Roosa Toikka aikansa menopelien vauhdissa.
Moottoripyörän selässä ovat Valter Laukkanen Skuoritsasta sekä Kosemkinasta kotoisin oleva Saija.

INKERI JUHLII

Tuutarissa vuonna 1918 pidettyjen viimeisten laulujuhlien banderolleissa otettiin kantaa myös muuhun kuin musiikkiin: ”Eläköön kansojen vapaa itsemääräämisoikeus.” Vieressä kuva Kelton laulujuhlilta vuonna 1910 ja keskellä Tuutarin palokunta viettää omia juhliaan Villasissa vuonna 1910. Alakuva on vuoden 1989 Kelton kesäjuhlilta. Kun 1900-luvun alussa juhliin pynttäydyttiin parhaisiin, nykyisin yläosatonkin kelpaa.

Inkeriläiset alkoivat myös viettää kansanjuhlia, joissa oli sivistävää ohjelmaa. Ensimmäiset inkeriläiset kansanjuhlat pidettiin Lempaalassa 1885. Laulujuhlien ketju käynnistyi Mooses Putron johdolla Skuoritsassa vuonna 1899. Seuraavat olivat 1901 Tuutarissa, 1903 Venjoella, 1908 Tyrössä, 1910 Keltossa ja 1913 Kolppanassa ja viimeiset Tuutarissa vuonna 1918.

Juhlien järjestelyihin nähtiin vaivaa. Skuoritsan juhla-alue aidattiin ja somistettiin lipuilla. Ohjelma oli komea. Toistakymmentä toinen toistaan parempaa kuoroa esitti ohjelmaa. Laulajia kuoroissa oli keskimäärin 30–50. Kuoroissa oli yhteensä kaikkiaan 300 laulajaa ja yleisöä yli 3 000. Toiset juhlat pidettiin Tuutarin Äijänmäellä 22.–23.5.1901. Laulajia ja soittajia oli jo 600. Juhlien yleisjohtajana toimi Mooses Putro. Kolmansille juhlille Venjoelle 27.–27.6.1903 saapui monituhatpäinen yleisö. Esiintyjiä oli yli 800.

Kolppanan seminaarin 50-vuotisjuhlien yhteydessä pidetyt kuudennet laulujuhlat 3.–4.6.1913 olivat mahtavat. Juhlaväkeä virtasi Inkerinmaan joka kolkalta. Jopa venäläisessä lehdistössä ylistettiin suomalaisten kulttuurin korkeaa tasoa. Viimeiset laulujuhlat järjestettiin Tuutarissa vuonna 1918.

Neuvostoaikanakin juhlia järjestettiin, mutta niiden luonne muuttui 1920-luvulla poliittiseksi. Perinteisiin kesäjuhliin kokoonnuttiin vasta perestroikan jälkeen Kelttoon juhannuksena 1989.

Suomessa ja Ruotsissa laulujuhlaperinne kuitenkin jatkui inkeriläisten kesäjuhlina. Tapahtuman luonne on vuosien varrella muuttunut: juhlat ovat siirtyneet ulkoilmasta sisätiloihin ja sisällön pääpaino on siirtynyt musiikista puheeseen. Juhlakansan määrä on kuitenkin huvennut vuosi vuodelta.

Virossa laulujuhlia on järjestetty vuodesta 1991 lähtien.

Laulujuhlilla on ollut suuri merkitys inkerinsuomalaisen kansallistunteen lujittumiselle. Vaikka kokoontuminen oli keisarivallan aikana kielletty, laulun merkeissä se oli mahdollista.

Villasin palokunta 1910.

Kelton juhannusjuhlat 1989.

PUTRON VELJEKSET

1

2

3

4

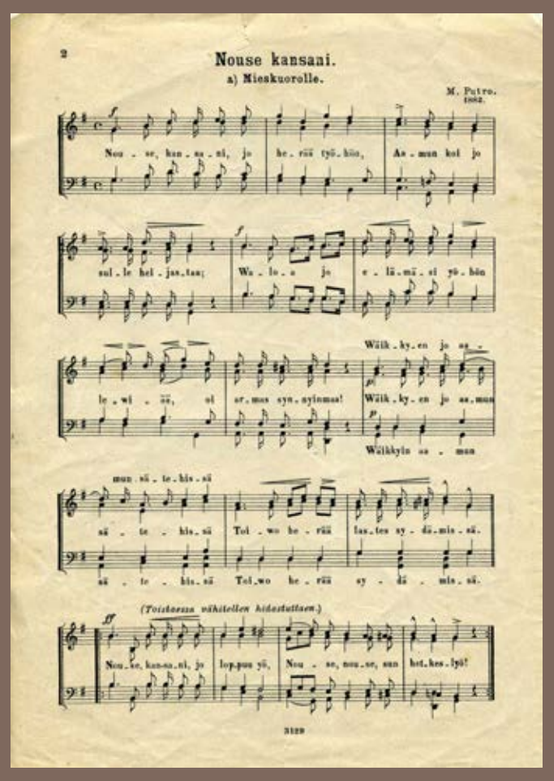

2

Nouse kansani.

a) Mieskuorolle.

M. Putro.

Nou - se, kan - sa - ni, je he - rää työ - hön, As - man kul je

sul - le hel - jas - tus; Wa - lo - a je e - lä - mä - si yö - hön

Wäik - ky - en je sa -

le - vi - ää, ol or - mas syn - syinmaa! Wäik - ky - en je sa - man

Wäkkyis sa - man

man - sä - te - his - sä

sä - te - his - sä Tol - wo he - rää las - tes sy - dä - mis - sä.

sä - te - his - sä Tol - wo he - rää sy - dä - mis - sä.

(Toistaessa vähitellen hidastuttaen.)

Nou - se, kan - sa - ni, je lop - pu yö, Nou - se, nou - se, san kot - kes - lyö!

3129

5

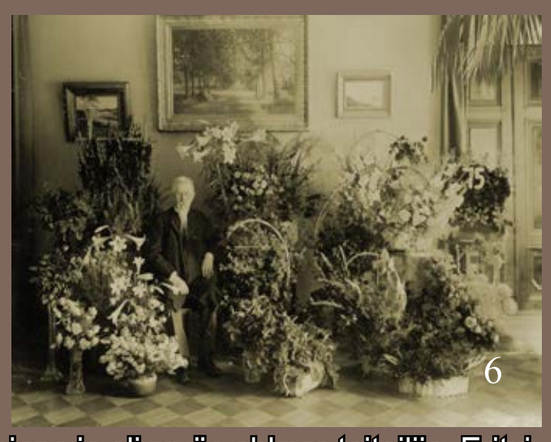

6

Pietari on ollut inkeriläisille kaksiteräinen miekka: suurkaupunki kiihdytti alueen venäläistymistä, mutta samalla vauhditti taloudellista kasvua. Miljoonakaupunki tarvitsi maaseudun tuotteita ja palveluja.

Pietarin kyljessä oleva Tuutari oli yksi hyötyjistä. Edistyksellistä kuitenkin on, että vaurastuminen ei jäänyt vain materiaan, vaan talonpojilla heräsi myös kiinnostus henkiseen sivistykseen.

1. Talonpoika Matti Putro oli yksi näistä valistuneista talonpojista. Kolme hänen viidestä pojastaan sai korkean koulutuksen. Ryhmäkuvassa keskellä istuva Mooses valmistui ensin Kolppanan seminaarista opettajaksi ja urkuriksi, myöhemmin Pietarin konservatorioista vapaaksi taiteilijaksi. Vasemmalla seisova Juuso valmistui maisteriksi Helsingin yliopistosta ja jatkoi taideopintojaan. Hänet tunnetaan taidemaalarina. Oikealla seisova Sakari oli myös opettaja ja lehtimies. Heikki (vasemmalla) ja Mikko (oikealla) jäivät pitämään kotitilaa.

2. Erityisesti Mooses Putron merkitys inkeriläiselle kulttuurille on ollut huikea. Inkerin kansallishymni Nouse Inkeri on hänen säveltämänsä. Marian kirkon urkuritoimen lisäksi Putro johti useita kuoroja, oli perustamassa Inkerin laulujuhlia ja toimitti yli 20 vuoden ajan viikoittain ilmestynyttä Inkeri-lehteä.

3. Mooseksen puoliso oli kauppiaan tytär Nanna Juvonen ja perheessä oli yksi poika, Sulo.

4. Heidän kesähuvilansa oli Suomessa Taipalsaarella. Se toimii nykyisin kotimuseona.

5

6

7

5. Juuso Putro toimi venäjänkielen opettajana ja oli myös ahkera taiteilija. Erityisesti Putron maalaama kuohuva vesi on saanut kriitikoilta tunnustusta.

6. Sakari Putro 70-vuotisjuhlakuvassa kukkameren keskellä. Sakari toimi myös Inkerin kirkon konsistorissa ja oli keskeinen vaikuttaja Pietarin suomalaisten yhteisössä.

7. Mooses Putro ja hänen johtamansa Pietarin Suomalainen Lauluseura.

MERKKIHENKILÖITÄ

Inkeri on kasvattanut komean määrän Suomessa ja jopa maailmallakin tunnettuja merkkihenkilöitä. Yhteistä useimmille kuitenkin on, että heidän tähtensä on loistanut kirkkaammin muualla kuin synnyinseudun taivaalla. Tyypillistä on myös se, että heidän inkeriläiset juurensa nousevat esille valikoiden. Paraskea pidetään karjalaisena, monia muita ”pelkkinä” suomalaisina.

1. Tunnetuin inkeriläinen lienee Paraskovja Nikitina eli Larin Paraske, 27.12.1834 Lempaalan Miskunmäellä syntynyt maaorjan tytär. Jäätyään orvoksi 17-vuotiaana hän suostui toimeentulonsa turvaamiseksi itseään puolta vanhemman Kaurila Teppananpojan kosintaan ja muutti Sakkolaan, Suomen puolelle. Runonkerääjät ovat tallentaneet Paraskelta yhteensä noin
1 200 (noin 32 000 säettä) kalevalamittaista kansanrunoutta, 1 750 sananlaskua ja 336 arvoitusta sekä lisäksi itkuvirsiä. Suomen kansan vanhat runot -kokoelmaan painettuina Parasken runot muodostavat 500-sivuisen niteen.

Vaikka Parasken merkitys ymmärrettiin jo hänen eläessään, hänen elämänsä viimeiset vaiheet olivat anteeksiantamattoman kurjat. Inkerin lauluemo kuoli rähjäisessä vuokramökissään rutiköyhänä. Silloisilla päättäjillä ei riittänyt myötätuntoa turvata hänelle kunniallista elatusta.

2. Toinen inkeriläinen runotar oli akateemikko Aale Tynni, joka syntyi Kolppanan Ala-Sakoskassa 3.10.1913, k. Helsingissä 21.10.1997. Tynni voitti Lontoon olympialaisissa kultamitalin runollaan Hellaan laakeri.

3. Pietari Jamalainen (s. 8.11.1857 Hietamäellä, k. 1931 Helsingissä) oli filosofian maisteri ja Suomen Postin pääjohtaja.

4. Iisakki Lattu (s. 21.7.1857 Kolppanan Lätinässä, k. Helsingissä 7.5.1932) oli Suomen kansallisteatterin näyttelijä ja myöhemmin myös Kansallisteatterin hallintoneuvoston puheenjohtaja. Lattu näytteli yli 200 roolissa. Lisäksi hän ohjasi ja sovitti näyttämölle useita näytelmiä.

5. Tuutarissa 24.1.1863 syntynyt Matti Kurikka oli kirjailija, toimittaja ja utopisti, joka mm. perusti Kanadaan Sointula –nimisen kommuunin.

6. Toivo Rännäli (s. 25.10.1921 Toserovassa, Miikkulaisissa, k. 15.3.2012 Vantaalla) oli akateemikon arvonimen saanut taidemaalari. Rännälin luomisvoima jatkui viimeiseen saakka. Suurimmaksi ”synnikseen” hän tunnusti 200 Stalinin muotokuvan maalaamista. Taiteilijan piti neuvostoaikana tehdä sitä työtä, jota vallanpitäjät määräsivät.
8. Sulo Räikkönen (s. 1.7.1896 Lempaalassa, k. 26.10.1955 Helsingissä) oli laulutaiteilija ja oopperan pääjohtaja.

Näiden seitsemän mainetta ja kunniaa saavuttaneen inkeriläisjuurisen henkilön lisäksi tieteen, taiteen ja eri yhteiskunnallisten sarkojen menestyksekkäitä kyntäjiä on satoja, jopa tuhansia muitakin Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Siellä, minne inkeriläiset ovat historian myrskyissä joutuneet. Inkeriläisten merkkihenkilöiden tietoja on koottu kirjaan ”Inkeriläiset. Kuka kukin on.”

1

2

3

4

5

6

7

INKERIN KIRKOT

1

2

3

Evankelisluterilaisella kirkolla on ollut tärkeä merkitys inkerinsuomalaisuudelle. Ensimmäinen seurakunta perustettiin Inkerin Lempaalaan jo vuonna1611. Stolbovan rauhan jälkeen 1617 suuri joukko savolaisia ja karjalaisia muutti Inkeriin, minkä vuoksi luterilaisuus alkoi levitä sinne. Kun Inkeri siirtyi vuonna 1703 Venäjän keisarikunnan alaisuuteen, seurakunnat saivat jatkaa toimintaansa. Seurakuntia oli kaikkiaan 28.

Neuvostoaikana kirkot suljettiin, ja niiden jäsenet hajosivat Stalinin vainoissa ympäri maata. Neuvostoliiton hajottua perustettiin vuonna 1992 itsenäinen Inkerin kirkko. Nykyisin Inkerin kirkko ei ole enää pelkästään ”Inkerin kirkko” vaan Venäjän evankelisluterilainen kirkko, joka toimii koko Venäjällä ja jonka käyttämä kieli on venäjä.

Monet kirkkorakennukset on kunnostettu seurakuntien käyttöön0. Yksi niistä on Skuoritsan vuonna 1839 valmistunut kirkko. Se oli lähes rauniona, mutta on nyt remontoitu erittäin kauniisti ja jätetty näkyviin myös rakennuksen historia.

Skuoritsan seurakunnan kirkkoherrana toimi vuodesta 1880 lähtien Stefan Wirkanen, joka omistautui tehtävänsä koko sydämestään. Hän mm. rakennutti omalla kustannuksellaan Skuoritsaan köyhäintalon. Wirkanen kuoli Suoritsassa vuonna 1920. Wirkasen puoliso oli Sally os. Pihra, joka alhaalla oikealla olevassa kuvassa istuu miehensä kanssa pappilassa. Kuva Skuoritsan kirkkoneuvostosta lienee otettu 1880-luvun alussa. Siinä ovat kirkkoherra Wirkanen, pastori Renfors ja staarosta P. Ikatti. Muiden henkilöiden nimet eivät ole tiedossa.

Alhaalla vasemmalla oleva kuva on otettu pappilan edessä. Tapahtumasta ei ole tietoa.

4

5

INKERIN SEURAKUNTIEN KIRKOT ENNEN VAINOJEN AIKAA

STALININ ARPAJAISET

Karkotuspaikoista tuli vuosien myötä uusi elämänympäristö. Paljon riippui siitä, minne kohtalo oli ihmiset viskonut. Olosuhteet olivat varsin erilaisia Pohjois-Siperian suurten jokien varrella olevissa kalatehtaissa kuin Udmurtiassa, jossa maaperä oli hedelmällistä ja vihannekset kasvoivat puutarhassa. Jotkut löysivät työtä tehtaista ja konttoreista.

1. Elvi Huuhka, Marja Tarasova ja Anna Karhu poseeraavat porkkanoidensa kanssa.

2. Miikkulaisista Udmurtiaan karkotettu pariskunta kasvattipossunsa kanssa.

3. Emilia Ahonen työpöytänsä ääressä Krasnojarskissa.

4. Tyttö kurkistelee udmurtialaisessa kukkapenkissä.

5. Miikkulaisista kotoisin olleet Juho Lemetti ja Taavetti Jähmänen keittävät ruokaa kaukana kotoa.

KOLHOOSIELÄMÄÄ

Naisia istuttamassa taimia Niukkasin kylän kolhoosin pellolla Hietamäellä.

1930-luvun alussa inkeriläisten kohtalossa tapahtui jyrkkä käänne. Inkerissä, niin kuin muuallakin Neuvostoliitossa, alkoi maatalouden kollektivisointi. Helmikuussa 1930 Leningradin alueen toimeenpaneva komitea lähetti kaikille piirin toimeenpaneville komiteoille salaisen määräyksen "Täydellisen kollektivisoinnin piireissä kulakkitalouksien lakkauttamisen toimenpiteistä".

Todellisia kulakkeja – rikkaita – inkeriläisissä oli vähän, mutta tämä ei merkinnyt mitään. Monet inkeriläiset leimattiin "kulakeiksi" ja karkotettiin kotialueiltaan. Noin 18 000 inkerinsuomalaista vietiin Kuolan niemimaalle Hiipinään ja Siperiaan. Pakkokeinot tehosivat. Leningradin hallintoalueen maatiloista oli vuoteen 1936 mennessä 91 prosenttia kollektivisoitu. Leningradin alueella toimi 580 suomalaista kolhoosia.

Muutos itsenäisestä talonpojasta kolhosniekaksi ei ollut helppoa.

Kolhoosin päiväkodin lapsia 1930-luvuilla Tuutarissa.

Tuutarin Villasin kolhoosin lypsäjät tauolla ja biljardiklubi ikuistettuna pihamaalla.

Kolhoosin työntekijöitä ruokatunnilla.

Villasin kolhoosin miehet peltotöissä 1930-luvulla.

Inkeriläisiä odottamassa Suomeen siirtoa Narvan leirillä vuonna 1943.
Oikealla perhekuvassa Tyrössä asuneet Alisa Lampinen isänsä ja pikkusisarensa kanssa. Sodan alkaessa isä oli töissä Leningradissa. Saartorengas sulkeutui niin nopeasti, ettei isä päässyt kotiin. Hän menehtyi piirityksessä ja on haudattu Piskarjovin hautausmaalle.

ELÄMÄÄ RINTAMALINJOILLA

Saksalaisten miehitysaikana inkeriläinen siviiliväki joutui monenlaisiin töihin, joista ei voinut kieltäytyä.

Inkeriläistä siirtoväkeä Kloogan leirillä vuonna 1942.

Toisen maailmansodan syttymisen jälkeen saksalaisten rintamalinja pysähtyi Leningradin liepeille. Suuri osa Inkerinmaata jäi saksalaisten miehitysalueelle. Vaikka suomenkieliset koulut ja kirkollinen elämä olivat sallittuja, elämä miehittäjän komennossa oli kuitenkin niukkaa, ankaraa ja täynnä nöyryytyksiä. Suomen kanssa liitossa olevat miehittäjät kohtelivat inkeriläisiä lievemmin kuin venäläisiä, mikä lisäsi sodan jälkeen valtaväestön katkeruutta. Miehitysaikana kehittyi ankara ruokapula, mikä johti rintaman lähellä suoranaiseen nälänhätään. Syötäväksi käytettiin kaikki mahdollinen ja mahdotonkin.

Inkeriläisemigranttien perustama Inkerin asiain hoitokunta toivoi, että Inkeri liitettäisiin Suomeen. Saksalaiset puolestaan haluavat nälänhädän uhan vuoksi poistaa inkeriläissiviilit armeijansa hallitsemalta sotatoimialueelta. Suomen hallituksen kielteisyys inkeriläisten vastaanottamiselle lieveni ja siirrot Suomeen käynnistyivät. Ensimmäiset vapaaehtoiset inkeriläisten siirrot alkoivat 29.3.1943 Kloogan leiriltä. Suomeen siirrettiin 63 000 ihmistä, joista 55 000 palasi sodan jälkeen takaisin Neuvostoliittoon.

Inkeriläistä maaseutua jäi myös Leningradin saarron sisäpuolelle sekä Kannaksella että erilisessä Tyrön ja Hevaan saarekkeessa. Tyrön ja Leningradin väliseltä sotatoimialueelta evakuoitiin siviilit Kannaksen puolelle Toksovaan jo syksyllä 1941. Neuvostoliiton korkeimman valtiojohdon päätöksellä kevättalvella 1942 saarrosta karkotettiin 28 000 inkeriläistä kuorma-autoilla Laatokan jäätien kautta selustaan ja edelleen rautateitse ja jokiproomuilla Pohjois-Siperiaan.

Sukunimi: Salakka
Etunimet: Sofia Antti
Isän (äidin) nimet: Salakka
Ammatti: viilari
Syntymäaika ja -paikka: 7.7.1922 Inkeri Vanha-Kalliola
Suomessa olevien alle 15 vuotisten lasten nimet ja syntymäajat:
Oikean käden etusormi keskisormi

Inkerin siirtoväen väliaikainen
Henkilöllisyystodistus № 14679
Haltijan nimikirjoitus: Sofia Salakka
Pituus: (ilman jalkineita) 156 cm
Hiusten väri: tumm. ruskea
Silmien väri: ruskea
Erit. näkyviä tuntomerkkejä:
SIIRTOLEIRI LOHJA

Oleskelu- ja työlupa on myönnetty toistaiseksi: Suomen kunnaan ja Helsinkiin
osta poistuminen on sallittu ainoastaan valtiollisen poliisin luvalla.
Tämä todistus on voimassa toistaiseksi.
Todistaa: Helsingissä Valtiollisessa poliisissa Vuka kuun 14 p:nä 1943
Toimekseen saaneena:
Leima

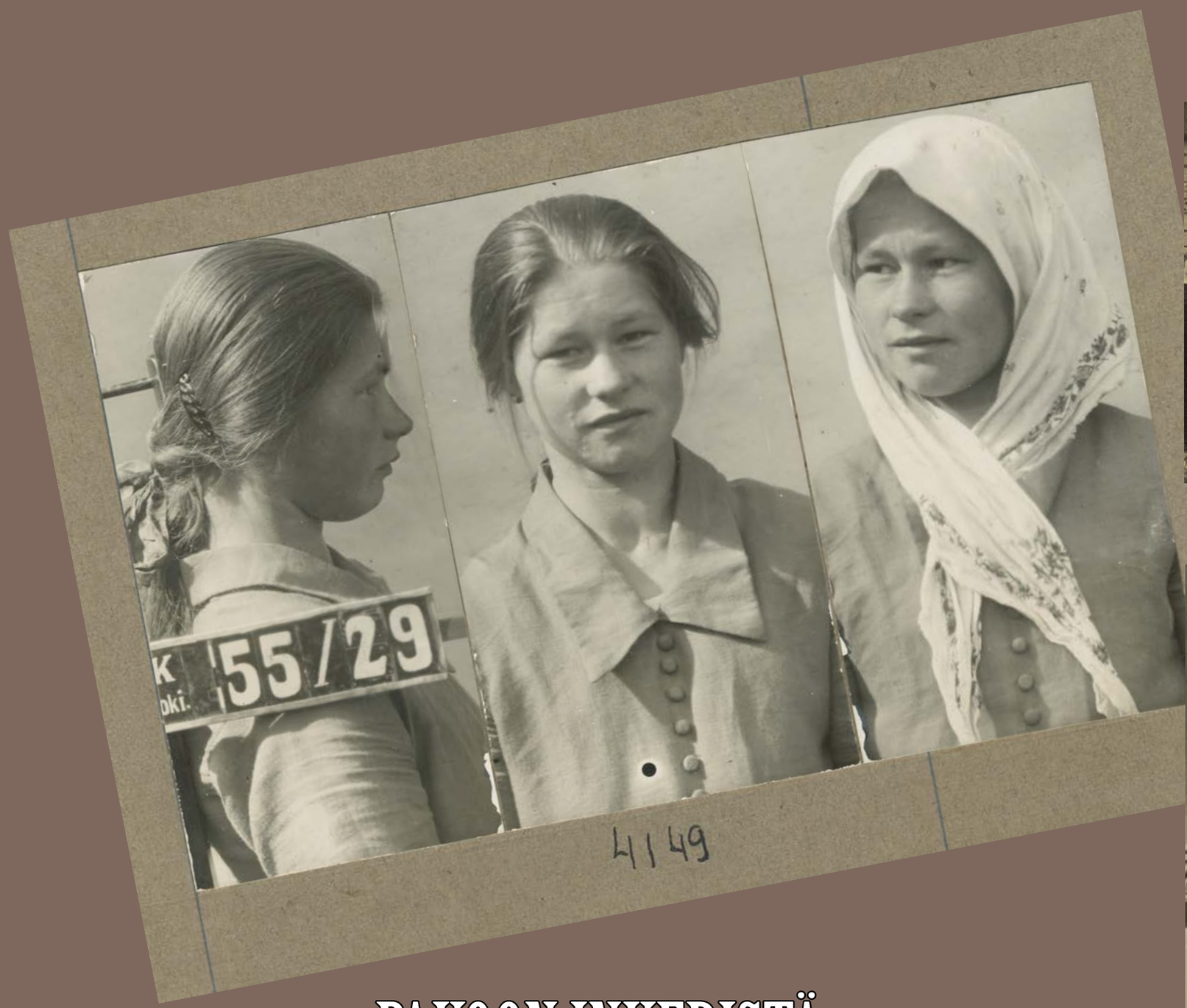

Inkeriläispakolaisten lastenkodin lapsia Raudussa.

Liisa, Lilja, Hilda, Eino ja Kaino Koskinen.

PAKOON INKERISTÄ

Lyyli Pyöriäinen syntyi Lempaalan Lehtokylässä, aivan Suomen rajan pinnassa. Isä kuoli vuonna 1917 ja äiti Jelisaveta jäi yksin kolmen lapsen kanssa. Inkerin kapina koetteli pahoin Lehtokylää. Perhe oli yksi tuhansista pakolaisista, jotka vaelsivat 2.8.1919 Suomeen.

Lyyli sisarensa ja veljensä kanssa joutui Raudussa Amerikan Punaisen Ristin ylläpitämään lastenkotiin, kun äiti palasi yksin Inkeriin. Vuonna 1922 hän kävi hakemassa sinne myös tyttärensä. Heitä tarvittiin lastenhoitajiksi, kun äidin uuteen perheeseen oli kasvanut. Liisa Pyöriäinen oli mennyt naimisiin suomalaisen Kaino Koskisen kanssa.

1920-luvun lopulla Stalinin toimet näkyivät ihmisten arjessa. Ruuasta tuli pula, kun tilan tuotto ei riittänyt edes verojen maksamiseen.

17-vuotias Lyyli pakeni itseään nuoremman sisarensa Maijan kanssa Suomeen 24.6.1929. Yhteydet Inkeriin jääneeseen perheeseen katkesivat. Vasta 60 vuoden kuluttua Lyyli sai tietää muun perheen kohtalosta ja tapasi vuonna 1990 ainoan elossa olevan sisarpuolensa Hildan Vologdan alueella, jonne perhe oli karkotettu vuonna 1935.

Samalla hän sai selvyyttä vuosikymmeniä piinanneeseen epätietoisuuteen omaisten kohtalosta. Totuus oli kaikkia kuvitelmia traagisempi.

Isäpuoli Kaino Koskinen oli tuomittu vakoilusta epäiltynä kuolemaan ja ammuttu vuonna 1937. Hänen luunsa lepäävät Sandarmohin joukkohaudassa Karjalassa. Äiti Liisa tuomittiin kansanvihollisena 10 vuodeksi vankilaan Uralille, josta hän palasi fyysisesti ja henkisesti murtuneena. Sisar Lilja sai 25 vuoden vankilatuomion vakoilusta vuonna 1948. Liljan myöhempi kohtalo on edelleenkin tuntematon. Myös veli Johannes oli hukkunut epäselvissä oloissa Uuraalla 2.6.1929 juuri ennen tyttöjen Suomeen pakoa.

Lilja Koskinen Arkangelin vankilassa kuolleen pikkutyttärensä arkun äärellä.

Liisa Koskinen vankilasta pääsynsä jälkeen 1948 tyttärensä Hildan kanssa Krivetsissä.

Sisarukset Lyyli ja Hilda kohtaavat toisensa 60 vuoden jälkeen Kaduin asemalla Vologdassa 27.12.1990.

Perhekuva, jota ei ole koskaan otettu. Se on Maijan (vasemmalla) teettämä kollaasi. Isä Otto kuoli, kun lapset olivat aivan pieniä. Veli Johannes (oikealla) hukkui juuri ennen Lyylin ja Maijan pakoa Suomeen.

KARKOTETUT

Suurin osa inkeriläisiä karkotettiin pois kotiseudultaan. Maatilojen kollektivisointia vastustaneet leimattiin kulakeiksi jo 1930-luvun alussa. Suomen lähellä olevat rajaseudut tyhjennettiin inkeriläisistä 1935–36. Vainon vuosina 1937–38 tuhannet suomalaiset vangittiin ja tuomittiin kuolemaan. Sodan aikana Leningradin piiritykseen jääneet evakuoitiin Siperiaan ja saksalaisten miehitysalueella olevat Viron kautta Suomeen.

1. Keltosta Siperiaan karkotettu 9-vuotias Aino kehottaa muistamaan ja varottaa unohtamisesta.

Keski-Aasiaan karkotetut joutuivat ankariin oloihin. Talvella paukkui tulipalopakkaset ja kesällä vaivasi paahtava kuumuus. Monet menehtyivät. Kuvassa Kazakstaniin karkotettu Helli Suikanen työtovereidensa kanssa puuvillapellolla.

3. 1930-luvun alussa moni kolhoosia vastustanut päätyi Hiipinään. Kylmyys, Jäämereltä puhaltavat hyiset viimat ja kehnot asunnot koituivat monen kohtaloksi.

4. Siperiaan ja Keski-Aasiaan karkotettujen rivit harvenivat likaisen juomaveden, koleran ja malarian takia.
Makaran perhe jättää jäähyväisiä kuolleelle lapselleen Keski-Aasian arolla Pahta-Aralissa.

TYTÖT TYÖLEIRILLE SAKSAAN

Salakan perheen kotitalo oli Vanhassa Kallilassa, Inkereellä. Perheeseen syntyi kahdeksan lasta, joista viisi eli aikuisikään saakka. Äidin kuoltua nelivuotias Borja joutui lastenkotiin ja kotitalo jäi keskenkasvuisten tyttöjen harteille. Sota pahensi vaikean tilanteen katastrofiksi. Kylä jäi Saksan miehitysalueelle. Salakan tytöt kaivoivat suojakseen maakuopan ja piilottelivat siellä kahdeksan kuukautta nälässä ja liassa. Yksi sisarista Anja kuoli tammikuussa 1942 kranaatin sirpaleisiin. Keväällä saksalaissotilaat löysivät kuopasta kaksi siivotonta olentoa, jotka paljastuivat nuoriksi tytöiksi.

Kesäkuussa 1942 tytöt vietiin Saksaan. Saksassa oli työvoimapula ja erityisesti valloitettujen alueiden nuoret naiset olivat haluttua työvoimaa. Saksan rajalla tavarat tarkastettiin ja tytöt komennettiin pesey-tymään. Suihkussa ollessa Sonjan vaatteet varastettiin. Vain mekko jäi jäljelle. Näin Sonja joutui olemaan ilman alushousuja monta kuukautta ennen kuin pystyi ostamaan uudet.

Arvioidaan, että Saksaan siirrettiin noin 3 000–5 000 inkeriläistä pääasiassa maataloustöissä ja kotiapulaisina, mutta myös työleireillä ympäri maata. Heistä noin 2 000 tuotiin Suomeen. Ensimmäiset kuljetukset olivat syksyllä 1943 ja viimeiset syksyllä 1944. Sonja ja Katja Salakka pääsivät Suomeen lokakuussa 1943.

Kun inkeriläisiä sodan jälkeen ryhdyttiin palauttamaan Neuvostoliittoon, Salakan tytöt jäivät Suomeen. Yhteydet Venäjälle jääneeseen sisareen ja veljeen löytyivät uudelleen ja ensimmäiset kylämatkat alkoivat 1960-luvulla.

1. Salakan kotitalo.
2. Sonja ja Katri Salakka Lola-ystävänsä kanssa.
3–4 Lähtö Inkeristä Saksaan 10.6.1942 ja kuva leiriltä.

5–7 Saksan työleirillä inkeriläisillä oli hihassaan itätyöläisen merkki. Kuitenkin kansallisuudeltaan suomalaisina he saivat muita paremman kohtelun. Alakuvassa Katri-sisko tanssimassa työleirin juhlassa.

ELÄMÄ JATKUI KARJALASSA

Inkeriläiset ovat eläneet diasporassa sata vuotta. Inkeriläisiä pakeni Suomeen jo Venäjän vallankumouksen jaloista. Neuvostoaikana inkeriläisiä karkotettiin ja kokonaisia kyliä pakkosiirrettiin eri puolille Neuvostoliittoa. Toinen maailmansota sinetöi inkeriläisten diasporan eikä sen jälkeen Inkeristä voida enää puhua sosiaalisena ja kulttuurisena yhteisönä.

Kun kauas kotoaan karkotetut inkeriläiset yrittivät päästä lähemmäksi kotiseutua, moni pettyi. Entisissä kodeissa asui vieraita ihmisiä ja monella sisäisessä passissa oleva leima esti asettumisen suurten kaupunkien läheisyyteen.

Neuvosto-Karjala oli yksi harvoja paikkoja, joka toivotti inkeriläisiä tervetulleeksi.

Myös Toivo Tupinin perhe päätyi Karjalaan vuonna 1949. Vanhempien perheet olivat olleet Suomessa sodan aikana ja kiersivät sodan jälkeen Kalinin alueen, Viron ja Pihkovan alueen kautta Karjalaan. Lapset saivat suomalaiset nimet ja kotona puhuttiin inkerin murretta.

1. Serkukset, Reino Penne (s.1954), Ella Tupina (s.1955), Irene Penne (s.1957) ja Toivo Tupin (s.1953) Petroskoissa Leninin aukiolla vappuna 1962.

2. Toivo Pennen kuvaamia naapurin lapsia mummon kasvimaalla. Toivo oli innokas valokuvaaja. Mummon tarhassa oli rehevä unikkopenkki. Unikonsiemenistä mummo paistoi herkullista piirakkaa.

3. Serkukset Aila Arikainen (s. 1952) ja Reino Penne (s. 1954) syöttävät kanoja mummolassa Padas-kylässä ladon edustalla.

4. Puuseppä Oiva Tupina (1924–1973) on työpaikallaan Rakennustrustin puusepänverstaalla kiristämässä valmistamansa ison tynnyrin vanteita 1960-luvulla.

5. Petroskoin Rakennustrusti nro 3:n Aino Rokan rappaajaprikaati Petroskoin rakennustyömaalla 1960-luvun alussa. Prikatiiri Aino Rokka myöhemmin oli palkittu Työn sankari - arvonimellä ja Neuvostoliiton korkeimmalla ansiomerkillä Lenin-kunniamerkillä. Alarivissä istumassa vasemmalta: Olga Rokka, Hilda Kuortti, Aino Rokka. Ylärivissä: toinen oikealta Saima Tupina. Muut ovat venäläisiä ja valkovenäläisiä

6. Alimmaisessa kuvassa työläiset kurortissa Sotšissa vuonna 1959. Eturivin neljäs oikealta Alma Tupina, joka oli nosturinkuljettajana Onegan traktoritehtaalla.

1

2

3

4

5

6

NEUVOSEN PERHEORKESTERI

Neuvosten talo Villasissa

Neuvosen veljekset

Tuutarin voimistelijoita. Seisomassa vasemmalla Antti Neuvonen.

Neuvosilla oli suuri talo Tuutarissa, Villasin kyläs-sä. Alakerrassa oli kaup-pa. Perheessä oli kuusi lasta, joista Tyyne oli toiseksi nuo-rin. Ennen vallankumousta kauppa kävi ja perhe vaurastui. Kotona oli jopa piano, 1920–30-luvuilla aika harvinaista.

Kun maatilojen kollektivisointi alkoi, talo takavarikoitiin valtiolle ja kauppa suljettiin. Neuvosille jäi vain yksi lehmä. Äiti työskenteli kolhoosissa lypsäjänä.

Kun vanhin veli Antti kotiutui vuonna 1934 sotaväestä, hän perusti perheorkesterin. Soittimet hän teki itse.

Neuvosten orkesteri esiintyi kirkois-sa, kouluissa ja omassa punanurkas-sa. Se osallistui kulttuurikilpailuihin Pietarissa ja sai palkinnoksi matkan Pietarhoviin. Yläkuvassa Neuvoset Marinskii-teattarin lavalla. Antti van-gittiin kesäkuussa 1938 eikä hänen kohtalostaan ole saatu tietoa. Myös Väinö-veli joutui puna-armeijaan. Muu perhe evakuoitiin sodan aika-na Suomeen.

Äiti saattelemassa Väinö Neuvosta Kuusisen armeijaan vuonna 1939.

Neuvosen perheorkesteri muiden palkittujen kanssa palkintomatkalla Pietarhovissa vuonna 1936. Soittavista sisaruksista nuorin, Toivo, oli vasta 6-vuotias.

Inkeriläinen siirtoväki siirtymässä laivaan Paldiskin satamassa.

Haakanan perhe vuonna 1936 ennen karkotusta

HAAKANAN PERHE MIIKKULAISISTA

Varpu ja Yrjö Haakanan perhe asui Miikkulaisten Yläkylässä Laatokan rannalla. Varpu ja Yrjö vihittiin vuonna 1934 ja seuraavana vuonna heille syntyi tytär Elma. Vuonna 1936 kylä tyhjennettiin suomalaisista ja Haakanan perhe pakkosiirrettiin Vologdan alueelle. Sieltä heidän onnistui palata takaisin Inkerinmaalle ja he rakensivat talon Hatsinan lähelle Taaitsaan.

Sodan alettua isä Yrjö kaatui rintamalla. Äiti, Elma ja pikkuveli evakuoitiin Kloogan leirille Viroon, jossa veli kuoli. Suomeen Elman perhe ei koskaan tullut, vaan asettui asumaan Viroon. Elmasta tuli sovhoosin pääkirjanpitäjä. Vuodesta 1992 lähtien hän on asunut Suomessa paluumuuttajana. Syntymäkylään Miikkulaisiin ei ole enää pääsyä. Se on vartioitua sotilasaluetta.

Elma ja isä

Syntymäkylään Miikkulaisiin ei enää ole asiaa.

ELMA HAIKONEN TAITEILIJA TOKSOVASTA

Elma maalaa.

Minulle on jäänyt hyviä muistoja lapsuuteni kotipaikalta Toksovasta. Muistan myös, kun meidät sota-aikana vuonna 1942 vietiin Siperiaan. Olin silloin 12-vuotias. Meidät kuljetettiin yöllä kuorma-autolla Laatokan yli ja siitä eteenpäin junalla. Meidän vaunussa syttyi tulipalo. Perillä matka jatkui laivalla Lena-jokea myöten metsätöihin. Minä kävin koulua. Äiti sahasi puita.

Muutimme äidin kanssa Jakutskiin. Kävin töissä ompelutehtaassa ja opiskelin iltakoulussa. Asuimme ballerina Maria Zernitskajan asunnossa. Äiti oli heillä kotiapulaisena.

Vuonna 1952 pääsin opiskelemaan Jakutskin taideopistoon. Stalinin kuoleman jälkeen äiti päätti palata kotiin. Olisin voinut jäädä asumaan opiston asuntolaan, mutta äiti ei suostunut. Palasimme Toksovaan. Mutta meidän talossa asuikin venäläinen perhe. Vasta neljän vuoden taistelun jälkeen saimme kotitalomme takaisin.

Vasta vuonna 1980 aloin uudelleen maalata. Maalasin yötä päivää. Kävin Pietarin taidestudiossa kymmenen vuotta. Vuonna 1990 suomalaiset turistit vierailivat Toksovassa ja kävivät katsomassa taulujani. Sain kutsun Suomeen Kiuruvedelle. Siellä opetin taidetta kansalaisopistossa viisi vuotta. Olin onnellinen.

Maalaaminen on elämäni suuri onni. Herään aamulla, juon aamukahvin ja katselen tauluja. Mummoni muotokuva, vähän häntä muistan. Äiti katsoo minua ja sisarukset lapsineen. Viisi sukupolvea on asunnossa kanssani. En ole yksin. Miten eläisin, jos seinät olisivat tyhjät.

Elma Haikonen ja Klara Heinonen vuonna 1936 Toksovassa

Kotitalo Toksovassa

Elma ystävänsä kanssa Jaktuskissa

Koulussa Jakutskissa

Elman perhettä

Väinö Alanne

Anri Alanne

Jelisaveta Ijäs (Alanne)

ALANTEIDEN TAITEILIJAPERHE

Alanne Anri (s.1926 Toksovassa, k. 2006 Pietarissa). Isä Väinö (ent. Saviranta) oli syntynyt Ilomantsissa. Työmies Saviranta taisteli kansalaissodassa punaisten puolella ja pakeni sodan jälkeen Neuvostoliittoon vuonna 1919. Hän vaihtoi nimensä Alanteeksi ja jatkoi sotilaana puna-armeijassa. Väinö Alanne vangittiin vuonna 1938, mutta vapautettiin ennen talvisotaa, sillä puna-armeija tarvitsi suomen kieltä osaavia upseereita. Väinö taisteli talvisodassa Pohjois-Karjalassa everstinä ja 1941–1945 komentajana.

Perhe evakuoitiin Toksovasta Siperiaan vuonna 1942, josta se sodan jälkeen palasi Leningradiin. Anri pääsi opiskelemaan Leningradin taideakatemiaan ja valmistui arkkitehdiksi vuonna 1953. Työuransa aikana Leningradin kaupunginarkkitehtinä hän toteutti lukuisia suuria hankkeita, mm. Nevski rajonin asuntoalueen suunnittelun. Anri avioitui kollegansa Olga Klimentkovan kanssa.

Äidin syntymäkodista Toksovan kirkonkylässä, suuren hyppyrimäen alla muodostui Anrille tärkeä, inkeriläisyyteen sitova kiinnekohta. Anri vietti lapsuuden kesät Toksovassa ja myöhemmin talo toimi perheen vapaa-ajan asuntona.

Alanteet osallistuivat ahkerasti Inkerin Liiton toimintaan ja Toksovan kirkon jälleenrakennustyöhön. Suomessa Alanne pääsi käymään ensimmäisen kerran vuonna 1989. Suomi oli hänelle rakas henkinen koti. Anrin ja Olgan poika Alanne Kirill, s. 1974, on taiteilija ja suunnittelija. Hänen teoksissaan yhdistyy tekninen taituruus ja huikea mielikuvitus.

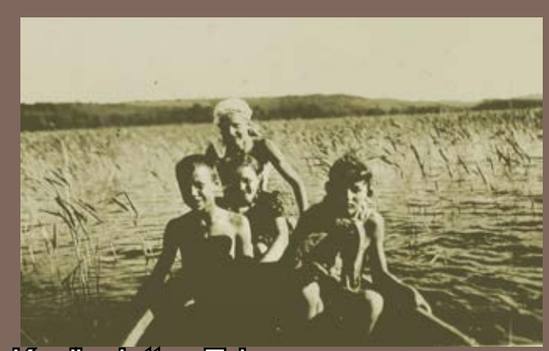

Kesänviettoa Toksovassa.

Oikealla Anri Alanne

Väinö, Liisa, Leo ja Anri Alanne

Alanteiden kotitalo Toksovassa

”KATJA MUISTA ELÄVÄÄ! TANJA.”

1. Muisto ystävälle saksalaisten miehittämältä Inkerinmaalta: Katja! Kun katsot tätä kuollutta hahmoa, muista elävää. Tanja!”

2. Miehet pelaamassa korttia jatkosodan aikana. Kuvassa ilmeisesti suomalaisia upseereita.

3 Juhlat sodan keskellä Inkerissä. Repaleinen pöytäliina kertoo omaa kieltään aikojen ankaruudesta.

4. Stalinin vainoissa kadonnut Antti Neuvonen tupakka hamapissaan ja kainalossaan tyttöystävä Elsa.

5. Skuoritsan pappilan väki irrottelee vuoden 1900-alkupuolen kuvassa. Mistä hulluttelusta on kyse, siitä ei ole jäänyt tietoa jälkipolville. Kirkkoherrana oli tuolloin Stefan Wirkanen.

6. Ystävät Hilda Rekonen ja Hilma Annonen vuonna 1950 Gramoteinon hiilikaivoksella Kemeron alueella Länsi-Siperiassa.

Inkeriläisistä kerrottujen tarinoiden juonirakenne on usein kärsimystäyteinen. Kuitenkin heidän, kuten kaikkien ihmisten elämässä on myös muita kerroksia: rakkautta, ystävyyttä ja leikkiä.

”MUISTA MINUA. MINÄ EN UNHODA SINUA.”

Naiset, viime vuosikymmeninä mummot ovat olleet vahvoin lenkki inkeriläisen kulttuurin siirtämisessä sukupolvelta toiselle. Kun vainon vuosien jälkeinen sukupolvi unohti suomen kielen, mummot puhuivat äidinkieltään lapsenlapsia hoitaessaan ja kylvivät heihin suomen kielen ja kulttuurin siemenet.
Vuosi vuodelta näitä rautaisia mummoja on vähemmän.

1. Kupanitsassa asunut aurinkoinen Katri.

2 Maria-kodissa Skuoritsassa viimeiset aikansa viettänyt hauraan kaunis Olga, jonka elämä oli kuin elokuvan käsikirjoitus.

3 Villa Inkerin palvelutalossa asuva Emilia, jonka elämäntie johti Tyröstä Siperian kautta takaisin Inkeriin.

4. Entisen Inkerin äiti ja tytär.

5. Sonja kehottaa sodan aikana otetussa kuvassa muistamaan eikä unohtamaan. Samaa toivomme mekin. Ettei inkeriläisiä ja etenkin inkeriläisiä naisia unohdettaisi.

INKERI JA INKERILÄISET

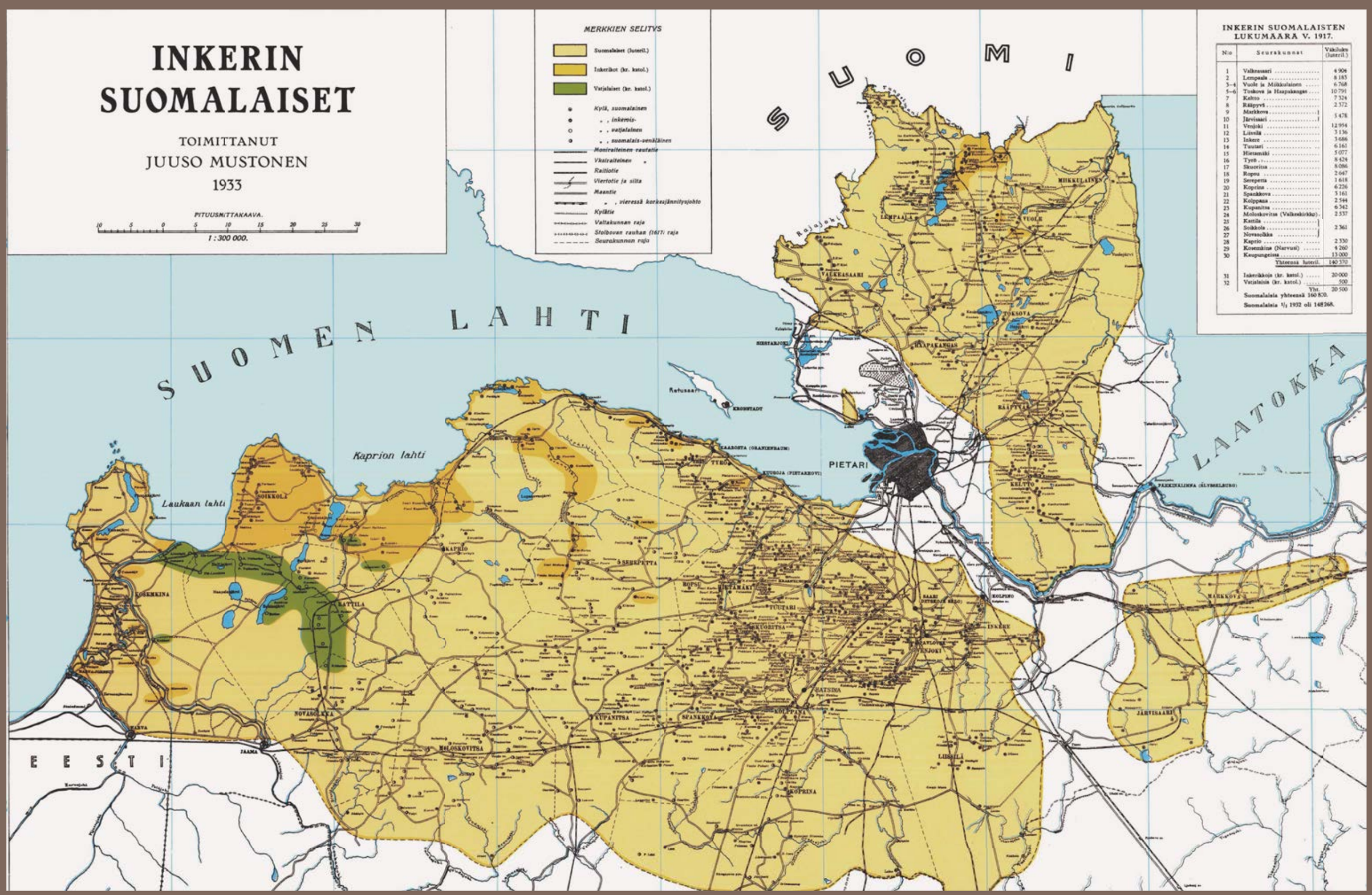

Inkerinmaa on aikoinaan käsittänyt noin 55 000 neliökilometrin suuruisen alueen Virosta Laatokkaan. Inkeri muodosti Suomenlahden etelärantaa kaartavan yli 200 km pituisen vyöhykkeen ja ulottui Karjalankannaksella Rajajokeen asti.

Aluetta ovat jo ajanlaskumme ensimmäisillä vuosisadoilla asuttaneet vatjalaiset ja myöhemmin karjalaiset, joita nimitettiin venäläisissä kronikoissa sekä karjalaisiksi että izhoreiksi. Vatjalaiset ja inkerikot joutuivat jo 1300-luvulla Novgorodin valtapiiriin ja vuodesta 1478 Moskovan alaisuuteen. Vatjalaisia on tätä nykyä jäljellä kourallinen ja inkerikkoja asuu Länsi-Inkerissä muutamia satoja.

Vuonna 1617 solmitun Stolbovan rauhansopimuksen mukaan Inkerinmaa siirtyi Ruotsi-Suomen yhteyteen. Ruotsi-Suomen kuningas Kustaa II Adolf halusi kuitenkin tehdä valtakunnan itäisimmästä maakunnasta vankan luterilaisen puskurin Bysanttia ja slaavilaisuutta vastaan. Alun perin Kustaa II Adolf halusi tehdä Inkeristä saksalaisen alueen ja lahjoitti saksalaisille suurviljelijöille mahtavia tiluksia. Kun saksalaistaminen epäonnistui, Inkeriin ryhdyttiin houkuttelemaan suomalaisväestöä. Inkerinsuomalainen väestö alkoi muodostua Ruotsin vallan aikana, jota kuitenkin kesti vain runsaat 100 vuotta. Jo vuonna 1748 Inkerinmaa siirtyi takaisin Venäjän yhteyteen ja alue muuttui Pietarin kuvernementiksi, joka nykyisin on Leningradin alue.

Suomalaiset puhuvat yhä Inkerinmaasta, mutta sekä hallinnollisesti että maantieteellisesti se on virtuaalinen käsite. Inkeri on mielen tila myös sen takia, että inkerinsuomalaisia asuu yli 7 miljoonan ihmisen joukossa enää vain muutamia tuhansia.

Inkeriläinen perhealbumi on Inkerin kulttuuriseuran kunnianosoitus entiselle Inkerinmaalle ja sen harvenevalle suomalaisväestölle.